

ปัญหายาเสพติดข้ามชาติในเขต ASEAN

ในบรรดาปัญหาของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน นอกจากปัญหาการระบาดของโรคติดต่อร้ายแรง เช่น การติดเชื้อเอชไอวี โรคเอดส์แล้ว ปัญหา ยาเสพติดยังเป็นอีกปัญหาหนึ่งเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงต่อประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนมากเช่นกัน เนื่องจากยาเสพติดจะทำลายศักยภาพของประชาชนและเยาวชนอาเซียนและจะส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการพัฒนาในอนาคต หากพิจารณาลักษณะและความเกี่ยวข้องกับปัญหา ยาเสพติดของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน อาจแบ่งได้เป็น ๓ ส่วน คือ

๑. ประเทศที่มีสถานะเป็นผู้ผลิตยาเสพติด ได้แก่ เมียนมา ซึ่งเป็นผู้ผลิตฝิ่น เฮโรอีน ยาบ้า และไอซ์
๒. ประเทศที่มีสถานะเป็นทางผ่านยาเสพติด หรือเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดจากแหล่งผลิตในเมียนมาไปยังประเทศอื่น ๆ ได้แก่ ไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย
๓. ประเทศที่มีสถานะเป็นผู้บริโภคหรือเป็นแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติด ได้แก่ ไทย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย

สาเหตุที่ไม่มีประเทศบรูไนและสิงคโปร์ ปรากฏในการจำแนกกลุ่มประเทศที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดข้างต้น เนื่องจากเป็นประเทศที่มีปัญหา ยาเสพติดน้อยเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มอาเซียน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าต่างก็เป็นประเทศที่ปลอดยาเสพติดอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากเมื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของปัญหา ยาเสพติด ในประเทศอาเซียนให้ละเอียดขึ้นแล้ว จะพบว่า มีปัญหา กันทุกประเทศ โดยในที่นี้สามารถสรุประดับปัญหา สถานะที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และชนิดของยาเสพติดหลักที่แพร่ระบาดในประเทศสมาชิกอาเซียน ได้ดังตาราง

จากตารางจะเห็นว่าทุกประเทศในอาเซียนต่างมีปัญหายาเสพติดด้วยกันทั้งสิ้น และเป็นปัญหาที่เกิดกับอาเซียนมานานแล้วด้วยเช่นกัน สังเกตได้จากการที่ประเทศสมาชิกอาเซียนได้ร่วมแก้ปัญหา ยาเสพติดกันมาตามลำดับ ดังนี้

๑. พ.ศ. ๒๕๑๙ มีการประกาศปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยหลักการในการต่อต้านการใช้ยาเสพติด ในทางที่ผิด (ASEAN Declaration of Principles to Combat the Abuse of Narcotic Drugs)

๒. พ.ศ. ๒๕๔๑ มีการประกาศปฏิญญาว่าด้วยการปลอดยาเสพติดในอาเซียน พ.ศ.๒๕๖๓ (Joint Declaration For A Drug-Free ASEAN)

๓. พ.ศ. ๒๕๔๓ รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนเห็นควรให้ร่นเวลาการปลอดยาเสพติดในอาเซียนจากปี พ.ศ.๒๕๖๓ เป็นปี พ.ศ. ๒๕๕๘

๔. พ.ศ. ๒๕๔๘ มีการยกร่างแผนปฏิบัติการอาเซียนเพื่อต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติด

๕. พ.ศ. ๒๕๕๒ เจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านยาเสพติดให้การรับรองแผนปฏิบัติการอาเซียน เพื่อต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๘ (ASEAN Work Plan on Combating Illicit Drug Manufacturing, Trafficking and Abuse ๒๐๐๙-๒๐๑๕)

๖. พ.ศ. ๒๕๕๓ มีการกำหนดเกณฑ์วัดผลสำหรับการดำเนินงานการปราบปรามการผลิตและการลักลอบลำเลียงยาเสพติด ได้แก่

๖.๑ การขจัดเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการผลิตยาเสพติด

๖.๒ การขจัดเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบลำเลียงยาเสพติด

๖.๓ การจัดการลักลอบและการนำสารตั้งต้นไปใช้ในการผลิตยาเสพติด

๖.๔ ส่งเสริมความร่วมมือข้ามพรมแดนและการปฏิบัติการด้านการปราบปรามอาชญากรรม

ข้ามชาติ

เพื่อให้การปราบปรามการผลิตและการลักลอบลำเลียงยาเสพติดเกิดผลในทางปฏิบัติ

ประเทศสมาชิกอาเซียนได้ใช้ปฏิญญาว่าด้วยการลดยาเสพติดในอาเซียน พ.ศ.๒๕๕๘ ซึ่งหมายถึง "การดำเนินกิจกรรมการควบคุมยาเสพติดที่ผิดกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ พร้อมทั้งลดผลต่อเนื่องต่าง ๆ ในเชิงลบอันอาจเกิดขึ้นกับสังคม" เป็นกรอบความคิดหลัก และได้กำหนดกรอบทางยุทธศาสตร์ไว้ ๖ กรอบความร่วมมือ ดังนี้

๑. กรอบความร่วมมือในด้านการลดอุปทานยาเสพติด (supply reduction) คือการดำเนินการปราบปรามยาเสพติด ทั้งในด้านการข่าว การปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติด การสกัดกั้นตามท่าอากาศยาน การยึดทรัพย์สิน ฯลฯ
๒. กรอบความร่วมมือในด้านการเสริมสร้างความมั่นคงชายแดน คือ การดำเนินงานในด้านการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน การเสริมสร้างชุมชนตามแนวชายแดนให้เข้มแข็ง การจัดระเบียบชายแดน ฯลฯ
๓. กรอบความร่วมมือการลดพื้นที่ปลูกพืชเสพติดด้วยการพัฒนาทางเลือก (Alternative Development) คือการใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือกตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาลดปัญหาการปลูกฝิ่น
๔. กรอบความร่วมมือด้านการสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันยาเสพติด (potential demand) คือการดำเนินการด้านการป้องกันยาเสพติดในกลุ่มที่กำหนดเป็นเป้าหมายร่วม สักดวงจรของผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ในกลุ่มประเทศอาเซียน
๕. กรอบความร่วมมือด้านการแก้ไขผู้เสพยาเสพติด คือการดำเนินการด้านบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติด การพัฒนาความพร้อมเมื่อเกิดเงื่อนไขการเคลื่อนย้ายประชากรในกลุ่มประเทศอาเซียน
๖. กรอบความร่วมมือด้านการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาความร่วมมือในด้านการวิจัย วิชาการ การพัฒนาความร่วมมือด้านนิติวิทยาศาสตร์ การพัฒนากฎหมาย ฯลฯ

เพื่อให้ความร่วมมือกับกลุ่มประเทศอาเซียนมีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ภายใต้พัฒนาการของความร่วมมือในการแก้ปัญหาเสพติด และการกำหนดกรอบทางยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ดังกล่าว จะเห็นว่า ถ้าทุกประเทศในประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนให้ความร่วมมือดำเนินการตามกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง จริงจัง และจริงจัง เชื่อได้ว่าปัญหาเสพติดในประเทศอาเซียนน่าจะคลี่คลายลงได้ตามสมควร ถึงแม้ว่าอาจจะไม่บรรลุถึงเป้าหมายการเป็นอาเซียนปลอดยาเสพติด ภายใน พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังที่กำหนดไว้ก็ตาม

